

KONYA MAARİF KOLEJİ

MEHMET GÜNDÜZ

Maarif Kolejleri Türkçe-İngilizce eğitim-öğretim yapan ve devlet tarafından 1955 yılında kurulan yatılı ortaöğretim kurumlarıdır. Türkiye'nin ABD ile yakınlaşması, BM ve NATO'ya üye olması, Kore'ye asker göndermesi, Batı ile ilişkileri, sanayileşme ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan gelişmeler Türkiye'de İngilizceyi ön plana çıkarmıştır. Yükseköğretimin yaygınlaşmadığı bir dönemde Türkiye'nin İngilizce bilen kişilere ihtiyaç duyması ortaöğretim düzeyinde yabancı dilde eğitim yapacak kurumları gündeme getirmiştir. Nitekim İngilizceye karşı giderek artan ilgi Maarif Kolejlerinin kuruluşuna zemin hazırlamıştır. Talebi karşılamak için Milli Eğitim Bakanlığı yabancı dilde eğitim veren Maarif Kolejlerini açmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Resmi Kolejler olarak adlandırılan ama daha çok Maarif Kolejleri olarak bilinen bu okulların kuruluşu Demokrat Parti'nin iktidarda olduğu ve Türkiye-ABD ilişkilerinin birçok alanda üst düzeyde devam ettiği bir döneme denk gelmiştir. Maarif Kolejleri ile ilgili hazırlıklar 1954 yılının ortalarında başlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Maarif Kolejlerinin açılmasıyla ilgili 15 Kasım 1954'te TBMM'ye kanun tasarısı sunmuştur. Ancak tasarı üzerinde yaşanan tartışmalar bu okulların 1954-1955 ders yılında değil sonraki ders yılında açılmasına sebep olmuştur. Bakanlık ilk etapta 1955 yılında

Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun'da, Diyarbakır'da ise 1956 yılında Maarif Koleji açmıştır.

Konya'da kolej açılması yönündeki gelişmeler şehirde coşkuyla karşılanmıştır. *Yeni Konya* gazetesindeki köşesinde yabancı dilde eğitimin neden önemli bir hale geldiğini ayrıntılı olarak anlatan Rüştü Özal Konya'da kolej açmaları sebebiyle Milli Eğitim Bakanı Celal Yardımcı'ya teşekkür etmiştir. *Yeni Konya* gazetesinin 4 Kasım 1955 tarihli nüshasında çıkan günün yazısında ise "Konya'da lisan kolejinin açılması, Demokrat iktidarın yurt ölçüsünde giriştiği ekonomik ve imar hamlelerinin yanında, kültüre verdiği yerinde önemi göstermektedir. Giriştiğimiz ileri batılılaşma hareketine, lisan kolejlerinin hız vereceği bir gerçektir." denilerek kolejlerin batılılaşma yolunda önemli bir adım olduğunu vurgulanmıştır. Aynı gazetede yayımlanan yazısında Dr. Hulki Amil Beymen kolejlerin açılış sürecinden bahisle Konya'da kolej açılmasını büyük bir sevinçle karşıladığı belirtmiştir. Gazete yazarlarından Celaleddin Kışmır Konya'da kolejin açılmasını "hizmetlerin en değerlisi ve güzeli" olarak tarif ederken Feyzi Halıcı ise Maarif Koleji'ni "iyiye, güzele, yedi renge, batıya açılan bir pencere" olarak tarif etmiştir. Konya Maarif Koleji'nin nerede eğitim vereceği dair Aralık 1954'te basında haberlere rastlanmaktadır. *Yeni Konya* gazetesi

kolejin Ticaret Lisesinin yanındaki ve Maarif'e ait olan 6 bin metrekairelik arsa üzerinde inşa edileceğini belirlemiş ve ayrıca kolejin açılacağı yer ile ilgili anket düzenlememiştir. Gazeteye gönderilen müşterek bir mektupta okulun Karatay Medresesi sağındaki ve Alaaddin Tepesi karşısındaki boş arazide yapılması, başka bir teklifte ise Fahrettin Paşa'da yapılması önerilmiştir. Konya Maarif Koleji binası yapıncaya kadar İstasyon İlkokulu'nun binasında eğitim yapmıştır. İstasyon İlkokulu'nun öğrencileri ise Kurtuluş ve İhsaniye okullarına yerleştirilmişlerdir. İstasyon İlkokulu'nun binası Konya Gari'nin yanında bulunuyordu. Daha önce Bağdat Otelı olarak kullanılan bu bina "adını 1896'da Almanların inşa ettiği, Konya'dan da geöen Anadolu-Bağdat demiryolundan" almıştır. Mülkiyeti TCDD ait olan bina için Millî Eğitim Bakanlığı ve TCDD arasında yapılan sözleşme yapılmış ve bina üç yıllığına Konya Maarif Koleji'ne tahsis edilmiştir. Bu bina üç katlı ve sobalı idi. "Öğrenci sayısının az olduğu tarihlerde bina yeterli olurken, bu sayının artması sebebiyle "yatakhane" olarak kullanmak üzere ayrı bir bina kiralanmıştır". Kolej geçici binasında eğitim-öğretime devam ederken okulun ihtiyaç duyduğu yeni binayı yapmak amacıyla Nafia Vekâleti tarafından 30 Haziran 1959 tarihinde ihale yapılmıştır. Kolejin yeni bina inşaatı ise ancak 1968 yılında bitmiştir. Yeni binaya 1971 yılında spor salonu, dil laboratuvarı ve yatakhane eklenmiştir.

Açılışı gerçekleşen dördüncü Maarif Koleji olan Konya Maarif Koleji'ne ait eşyaların bir kısmı Ocak 1955'te Konya'ya gelmiş ve bu eşyalar İstasyon İlkokulu'nda muhafaza altına alınmıştır. Kolej için İzmir Mithat Paşa Erkek Sanat Enstitüsü'nde imal edilen eşyalar peyderpey Konya'ya getirilmeye başlanmış,

okul için memur ataması yapılmış, kolejin bütün mefruşatı mayıs ayının sonlarında tamamlanmış. Ancak hazırlıkları Temmuz ayında da devam etmiştir. Kolejin Ekim ayı içerisinde eğitim başlayacağı haberleri basında yer almıştır. Fakat okulun açılışı Kasım ayında gerçekleşmiştir. 7 Kasım 1955 tarihinde eğitim-öğretime başlayan Konya Maarif Koleji'nin resmi açılışı ise 11 Kasım 1955 tarihinde gerçekleşmiştir. Açılış törenine Millî Eğitim Bakanı Celal Yardımcı, Bakanlık Müsteşarı Osman Faruk Verimer, Vali Vekili Arif Onursal, Konya Milletvekili Himmet Ölçmen ve vatandaşlar katılmışlardır.

Koleje rağbet büyük olmuştur. *Yeni Konya* gazetesindeki köşesinde Sofu Tuğrul Maarif Kolejlerinin taşıdıkları öneme dikkat çekerek "gösterilen büyük alakanın ve anlayışlı çocuk velilerinin kolleje karşı besledikleri sempatinin de hakkını vermek lazımdır." demiştir. Konya Maarif Koleji orta kısmı 1955'te, lise kısmı ise 1959 yılında açılmıştır. Okula 1964 yılından itibaren gündüzcü ve kız öğrenciler de kabul edilmeye başlanmıştır. Okulun ortaokul kısmında 1955-1973 yılları arasında toplam 2100 öğrenci yatılı olarak barınmıştır. Yatılı olarak okuyan öğrencilerin %015'i parasız yatılı %085'i ise paralı yatılı olarak barınmıştır.

Kolejde hem Türk hem de yabancı öğretmenler görev yapmıştır. Fen, matematik ve yabancı dil dersleri daha çok yabancı öğretmenler tarafından verilmiştir. Kolejin ortaokul kısmında 1955-1974 yılları arasında kadın öğretmenler 88 kez erkek öğretmenler ise 108 kez görevlendirilmiştir. Kolejin lise kısmında 1959-1972 yılları arasında kadın öğretmenler 54 kez erkek öğretmenler ise 94 kez görevlendirilmiştir. Konya Maarif Koleji'nde uzun yıllar müdürlük yapan Behzat

Öner'e göre okulun kuruluş ilk yıllarında yabancı dil öğretmenleri İngiliz Kültür Heyeti tarafından karşılanmış, 1957 yılından sonra ise ABD ve Türkiye arasındaki ikili kültür anlaşmaları gereğince yabancı uzman ile Barış Gönüllülerinin öğretmen olarak görevlendirildiğini ve bunlarında 1969 yılından sonra ayrıldıklarını belirtmiştir.

Konya Maarif Koleji'nde sosyal faaliyetler oldukça önemliydi. Sosyal faaliyetlerin eğitim faaliyetlerinin bile önünde olduğunu düşünen kolejin 1964 yılı mezunu Mehmet Yaşar Sevik okullarında her yıl müsamereler düzenlendiğini, İngilizce/Türkçe piyeslerin sahnelendiğini, konserler verildiğini, sergiler düzenlendiğini, halkoyunları oynandığını ve şiirler okunduğunu belirtmiştir. Okulda ayrıca atletizm, basketbol, güreş, futbol gibi branşlarda ortaokul kısmı ve lise kısmında takımlar vardı. Konya Maarif Koleji Kültür ve Edebiyat Kolu tarafından 1969 yılında "Devinim 69" adıyla bir dergi çıkartılmıştır. Ayrıca "Evrım" ve Aralık 1968'de "Mevlânâ Özel Sayısı" adıyla dergiler çıkarılmıştır. "Konya Maarif Koleji Marşı" Mahmut Nedim Güntel tarafından yazılmış okulun müzik öğretmeni Cevat Çangatin tarafından bestelenmiştir. Okul marşında azim, koruma, bilgi, sevgi, iman, ruh, yurt, çalışma gibi kavramlar ön plana çıkmıştır. Öğrencilere amaçlarının bilgi ve sevgi ile dolarak dünyayı korumak ve yurtları için çalışmak olduğunu vurgulandığı okul marşında göğsü dolu iman ve ruhtaki enerji ile yapabilecekleri bilinci verilmeye çalışılmıştır.

Konya Maarif Koleji 1974-1975 eğitim öğretim yılında üniversite giriş sınavında fende 10, sosyalde 14, yabancı dilde 23 ve genel sıralamada ise Türkiye'de 13. olmuştur. Kolej çok sayıda kişinin yetişmesinde önemli bir rol üstlenmiştir.

1 Temmuz 1975 tarih ve 14903 sayılı Bakan oluruyla Maarif Kolejlerinin adı "Anadolu Lisesi" olarak değiştirilmiştir. Böylelikle Konya Maarif Koleji adı Konya Anadolu Lisesi olmuştur. Fakat okulun adı daha sonra Meram Anadolu Lisesi olarak değiştirilmiştir.

Kaynakça

- Beymen, Hulki Amil. "Kollej Açılırken", *Yeni Konya*, 7 Kasım 1955, S. 2298, s.1-2
- Gündüz, Mehmet. Türkiye'de Yabancı Dilde Öğretim Yapan Resmi Ortaöğretim Kurumları: Maarif Kolejleri, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2017.
- Halıcı, Feyzi. "Lisan", *Yeni Konya*, 9 Kasım 1955, S. 2300, s.2.
- Kişmir, Celaleddin. "Kollej Öğretime Başladı", *Yeni Konya*, 7 Kasım 1955, S. 2298, s. 2.
- Konya Anadolu Lisesi 1984-1985 Okul Yılı, s.y.
- Konya Maarif Koleji 1964 Yılı Mezunu Mehmet Yaşar Sevik ile Yapılan Yazılı Mülakat
- Özal, Rüştü. "Lisan Liselerimiz", *Yeni Konya*, 10 Ağustos 1955, S. 2209, s.1-2.
- Resmî Gazete*, 11 Haziran 1959, S. 10228, s. 21887.
- Tartanoğlu, Ali. Konya Maarif Koleji'nden Meram Anadolu Lisesi'ne Elli Yılın Öyküsü, İstanbul, 2005, KMKD Yayınları.
- Tercüman*, 12 Kasım 1955, S.153, s. 3.
- Tuğrul, Sofu. "Kollej", *Yeni Konya*, 12 Ağustos 1955, S. 2211, s. 1.
- Yeni Konya*, 6 Aralık 1954, S. 1956, s. 1; 10 Ocak 1955, S.1992, s. 1; 15 Ocak 1955, S. 1997 s. 1; 22 Ocak 1955, S. 1997, s. 1; 2 Mart 1955, S. 2044, s. 1; 7 Mart 1955, S. 2049, s. 1; 9 Mart 1955, S. 2051, s. 1; 18 Mart 1955, S. 2060, s.1; 20 Mayıs 1955, S. 2131, s.2; 31 Mayıs 1955, S. 2141, s. 1; 6 Temmuz 1955, S. 2179, s. 2; 12 Ağustos 1955, S. 2211, s.1; 15 Ağustos 1955, S. 2214, s. 1; 23 Eylül 1955, S. 2253, s. 2; 2 Kasım 1955, S. 2293, s. 1; 4 Kasım 1955, S. 2295, s. 1 ; 6 Kasım 1955, S. 2297, s. 1; 8 Kasım 1955, S.2299, s. 1; 11 Kasım 1955, S. 2302, s. 1; 12 Kasım 1955, S. 2303, s. 1.